

at en Administration ikke kan revidere sine egne Regnskaber, det er en for stor Magt at lægge i dens Haand; selv om der ikke paatænkes nogen Svig, kan det være i Administrationens Interesser at kaste et Slør over eller i alt Fald ikke at fremhæve Dispositioner, der i Virkeligheden burde være kendte af den bevilgende Myndighed.

Med Hensyn til det andet Punkt, at Revisionen i det Øjeblik, den tages fra Administrationen, bør henlægges under en Institution, der er afhængig af Rigsdagen, skal jeg ligeledes henvise til de tyske Rigsdagsforhandlinger af 1872, hvor det bestemt blev krævet, at Revisionspersonalet skulde vælges af Rigsdagen. Jeg skal endvidere henvise til de engelske Forfatninger, der hvile paa den Grundtanke, at Misligheder, der komme frem ved Revisionen af 1 Aars Regnskab, skulde komme saa tidlig frem, at Parlamentet kan tage Hensyn dertil ved Behandlingen af næste Aars Regnskab. Jeg skal endvidere henvise til den bestaaende nordamerikanske Forfatning. Der udnævner man 7 Udvalg, der have Opsyn hvert med sit Ministerium, saaledes at intet Ministerium kan anvise noget uden Samtykke af Rigsdagsudvalget, og saaledes at vedkommende Ministeriums Regnskab og de under dette Ministerium sorterende Embedsmænds Regnskaber underkastes en Undersøgelse af vedkommende Rigsdagsudvalg. Med Hensyn til det fjerde Punkt, at Statskassen maa være utilgængelig for Administrationen, er ogsaa det noget, der er slaaget fast. Den engelske Administration har ingen Adgang til Statskassen, ingen Raadighed over dens Midler. Denne Tanke er heller ikke ny her i Landet. Jeg skal henvise til, hvad jeg tidligere har omtalt, at Alfred Hage efter Rigsretsdommen over Ministeriet Ørsted her i Tinget foreslog, at man, uagtet Ministeriet var frikendt af Rigsretten, skulde gennem civilt Søgmaal tvinge det til at betale de ubevilgede Beløb, det havde udbetalt af Statskassen. Det er altsaa en gammel Tanke, der er realiseret mange Steder i den civiliserede Verden og ogsaa er gammel herhjemme, at Administrationen ikke kan have Adgang til Statskassens Midler. Hvis vi nu i Belysning af de Punkter, jeg her har fremdraget, skal se, hvorfor den danske Statsrevision er utilstrækkelig, behøve vi ikke at dvæle ved det Punkt, jeg hidtil har berørt, nemlig at det slet ikke er en saadan Statsrevision, som man tilsigter ved de forskellige Grundlovsbestemmelser. Vi kunne gribe ind i de aktuelle Forhold og let paavise de Vanskeligheder, der ere for

den nuværende Statsrevision for at kunne udføre sit Arbejde paa tilfredsstillende Maade. Som den første Vanskelighed vil jeg fremhæve, at Statsrevisionen ikke har Adgang til de originale Dokumenter eller til at forhandle med de Embedsmænd, der ere regnskabspligtige over for Staten. Det er naturligvis en betydelig Mangel, at Statsrevisionen ikke kan træde i direkte Forbindelse med de Mænd, der have affattet Regnskaberne og have Regnskabspligt. Man kan ganske vist dertil sige, at Statsrevisionen kan spørge Finansministeren, og han kan søge at fremkalde Svar. Men jeg vil dertil straks svare, at Svaret beror paa Sindelaget, hvormed der svares. Der er Eksempler baade fra nyere og ældre Tid i vor parlamentariske Historie, der vise, at Sindelaget er ikke altid lige godt, at der ofte er og har været en stærk Modvilje mod de Spørgsmaal, Statsrevisoratet tilsender Ministeriet, en Modvilje, der ofte har givet sig ret bestemte Udtryk. Jeg skal saaledes henvise, at Fischer som Ordfører i Statsrevisionsudvalget i 1855—56 ytrer, at Ministeriets Besvarelser indeholde ikke lidt, som ikke kan kaldes andet end Grovheder og Personligheder, og hvis man gennemser Kultusministeriets og Udenrigsministeriets Svar til Statsrevisionen i Tiden indtil 1854, ser man, at Fischer havde Ret, at det var Grovheder og Personligheder, den fik i Stedet for regnskabsmæssige Oplysninger. Men vi behøve ikke at gaa saa langt tilbage. Jeg skal minde om en Korrespondance, der i 1896—97 førtes mellem Folketingets Statsrevisionsudvalg og Udenrigsministeriet, en Korrespondance, der fuldstændig gik paa Melodien: „God Dag, Mand — Økseskaft“. Det var Folketinget, der sagde: „God Dag, Mand“ og Udenrigsministeriet, der sagde: „Økseskaft“, og man kon. ikke videre med Hensyn til de Oplysninger, man søgte. Denne Sag skal jeg ikke komme nærmere ind paa; den vil kunne findes omtalt i Folketingstidenden for 1896—97 Sp. 4966.

Endelig skal jeg minde om det berømte Regnskab for Gendarmeriets Afvikling, hvor Statsrevisionen ikke forstod at spørge saaledes, at den fik Svar, eller hvor Ministeriet i alt Fald ikke forstod Statsrevisorernes Spørgsmaal; thi Regnskabet for Gendarmeriets Afvikling fik man ikke fuldstændig fat i. Det viser sig altsaa, at Statsrevisoratets Ret til at spørge begrænses, dels af den Klarhed, hvormed Spørgsmaalet kan stilles, dels af det Sindelag, der kan findes andre Steder, det Sindelag, hvoraf Svaret for en stor Del afhænger.